

‘Met tien leerlingen kom ik al ogen tekort’

Door een tekort aan leerkrachten zijn klassen in het voortgezet speciaal onderwijs (vso) groot. Te groot, terwijl de scholieren juist baat hebben bij kleine klassen. Het lerarentekort slaat hard toe op het Vester College in Ede. De vso krijgt volgend jaar een bomvolle tweede klas met negentien leerlingen

ELLEN VAN GAALLEN

Er staat taart voor de twaalf leerlingen van klas 1 basis/kader op het Vester College in Ede. Ze maakten hun Cito-toets zo goed dat de scholieren volgens hun docent iets lekkers hadden verdiend. Nu kunnen deze brugklassers nog rustig een extra stukje nemen; er staan drie taarten. Maar volgend schooljaar wordt het delen. Ze krijgen er zeven nieuwe klasgenoten bij, waardoor ze in een groep met liefst negentien scholieren komen. Dat is excessief voor het voortgezet speciaal onderwijs (vso). Eigenlijk is een klas van twaalf, maximaal vijftien, leerlingen wenselijk.

Het Vester College kan geen nieuwe leraar voor de tweede klas vinden. Daarom moeten twee groepen samen de grote klas van negentien vormen. De school is er allerminst blij mee. „Het is geen keuze dat we dit doen. We kunnen niet anders. Normaal zouden we deze klas in

Mentor Susanne Schot heeft na de zomer een klas met veel meer leerlingen om te begeleiden. FOTO KOEN VERHEIJDEN

tweeën splitsen”, zegt directeur Gerdy de Groot. Want op het vso zitten tieners die veel aandacht en begeleiding vragen. Ze hebben complexe thuissituaties; sommige ouders spreken nauwelijks Nederlands, kinderen zitten soms tot diep in de nacht te appen waardoor hun dag- en nachtritme compleet is verstoord en er speelt soms huiselijk geweld. Maar er zijn ook leerlingen met bijvoorbeeld autisme.

Volgens het Landelijk Expertise-

centrum Speciaal Onderwijs (LECSO) staat de situatie op deze school niet op zichzelf. „Ik hoor veel vaker dat er vollere klassen dan vijftien zijn”, zegt voorzitter Wim Ludeke. Ook worden groepen verdeeld, omdat er bijvoorbeeld een docent ziek is. Dat veroorzaakt bij deze leerlingen veel onrust, terwijl ze zijn gebaat bij rust en regelmaat.

Terug naar de vmbo basis/kader klas van het Vester College. De scholieren weten dat ze na de zomer

meer klasgenoten krijgen, maar hoeveel het er worden, dat is nog een raadsel voor ze. Mentor Susanne Schot maakte de rekensom zelf, maar die bleek niet meteen te kloppen. „Ik kwam op vijftien, later hoorde ik dat het er achttien worden”, zegt ze. Een nieuwe verrassing volgt: er komt er nog een bij. „Oh, nou ja, ik krijg een onderwijsassistent. Ik heb er eigenlijk meer zin in dan dat ik er tegenop zie.”

Schot wordt de vaste leraar van de

grote klas. Op het Vester College hebben de klassen een vast lokaal voor bijna alle lessen. Ze hebben niet continu een andere leraar, maar een mentor die de meeste vakken zelf geeft. Ook dat is voor sommige leraren een reden om niet op het vso te gaan werken. Zij concentreren zich liever op één schoolvak. Bovendien gaat op deze school veel meer tijd naar oudercontact en zijn er meer gesprekken met zorgverleners.

De mentor beseft dat ze haar han-

den vol krijgt. „Ik kom nu al wel eens ogen tekort met tien leerlingen.” Het is juist de kunst om precies te weten wat er in de klas speelt om de rust te kunnen bewaren. De Groot: „Het is echt niet zo dat leerlingen dagelijks met tafels en stoelen smijten. Maar er gebeurt van alles. We vinden welens pilletjes op de wc.”

Ook al is het werk op een vso-school zwaar, leraar Schot zou niet anders meer willen. Ze vertelt over een van de jongens in haar huidige

Zwaarder werk, lager salaris

Het voortgezet speciaal onderwijs (vso) gaat gebukt onder grote concurrentie van andere scholen. Vakdocenten kiezen vaker voor een baan op een reguliere middelbare school, omdat ze daar meer verdienen. „Het werk is zwaarder, maar de salarissen zijn lager”, zegt Wim Ludeke van het Landelijk Expertisecentrum Speciaal Onderwijs. Het vso valt van oudsher onder de cao voor primair onderwijs. Om meer leraren in spe naar het vso te krijgen, voert sectororganisatie PO-Raad ‘voorzichtige gesprekken’ met pabo’s om studenten verplicht stage te laten lopen op het speciaal onderwijs. „Als je zo’n school niet kent, kies je er ook niet snel voor”, stelt woordvoerder Annetiek Kooper. Bovendien moeten vso-docenten die lesgeven op scholen waar leerlingen een diploma krijgen meer verdienen. De PO-Raad rekende uit dat daarvoor 16,5 miljoen euro nodig is. Het ministerie van Onderwijs stelt dat het lerarentekort op het vso volgens de ramingen niet groter is dan op basisscholen. Bovendien zijn ook vso-leraren er 9,5 procent op vooruit gegaan in 2018 en 2019 door de loonsverhogingen voor basisscholen. Op de vraag of het wenselijk is dat er klassen van negentien ontstaan, antwoordt het ministerie: „De wijze waarop de scholen het onderwijs organiseren is aan de scholen en hun besturen.” Tot ergernis van de Algemene Onderwijsbond (AOB). „Er wordt niets bijgehouden over waar de tekorten zijn. We lullen allemaal wat, maar weten het niet”, stelt woordvoerder Simone van Geest.

klas. Hij durfde zijn hele leven al niet in een volle kantine te pauzeren. Dat vond hij veel te overweldigend. Het lukte deze leraar om de tiener toch zover te krijgen. „We liepen eerst samen een rondje. Hij rende zo snel mogelijk door de kantine om weer naar zijn rustige plek te kunnen. En dat heb ik steeds een stapje uitgebreid. Nu zit hij gewoon elke pauze tussen alle andere leerlingen in de kantine. Ja, daar ging ik wel een dagje trots door naar huis.”